

4. 9. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Povinnost obce vymáhat pohledávky a možnost obce prominout dluh, či vzdát se svých práv

Obce jsou veřejnoprávními subjekty, nicméně v určitých situacích vstupují do soukromoprávních poměrů, v nichž mají postavení právnické osoby – korporace. V těchto ryze soukromoprávních poměrech jsou ve stejném postavení jako jejich smluvní partner. V rámci jednání o obsahu smlouvy a posléze ve smlouvě samotné, mohou být kromě obvyklých podmínek sjednány i případné sankce za neplnění smluvních povinností, a to pro obě strany, tedy i obec může být po splnění podmínek povinna uhradit smluvnímu partnerovi smluvní pokutu, či jinou sjednanou sankci. Uplatnění nároku na peněžité plnění však není povinností smluvní strany, nýbrž její právo.

Je tedy na zvážení, zda smluvní strana, které nárok na zaplacení vznikl, tento nárok uplatní či zda nikoli. Jedná se tedy čistě o obchodní rozhodnutí. Obec, jakožto veřejnoprávní subjekt, se však takovým způsobem svévolně rozhodovat nemůže, neboť hospodaření obce s jejím majetkem není neomezené. Zákon č. [128/2000](#) Sb., o obecním zřízení, v platném znění (dále jen „zákon o obcích“) upravuje obecně pravidla pro hospodaření s majetkem obce. Dále se obce musí řídit zákonem č. [250/2000](#) Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění, a dalších souvisejících předpisů.

Pro smluvní poměry, do kterých obec vstupuje a pro posouzení povinnosti obce vymáhat peněžité plnění, splnění jiného závazku či možnosti obce prominout dluh, či vzdát se jakéhokoli práva vystačí úprava obsažená v zákoně o obcích. Ust. § 38 zákona o obcích upravuje základ pro rámeč hospodaření obce s jejím majetkem. Toto ustanovení stanoví v odstavci 1 povinnost obce využívat svůj majetek „účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti“ a dále v odstavci 6 a 7 povinnost obce chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat svá práva, ať už na náhradu škody, vydání bezdůvodného obohacení, či v rámci vymáhání dlužných pohledávek obce.

Obec je povinna vymáhat pohledávky za svými dlužníky, ať již vznikly z jakýchkoli právních titulů. Za účelem vymožení dlužných pohledávek je obec povinna využít veškeré právní prostředky k vymožení takové pohledávky. Vymáhání dlužných pohledávek nastává až v případě, že dlužník neplní svůj dluh řádně a včas. Pro zachování pravidel hospodaření obce s obecním majetkem by proto obec měla sledovat nejen to, zda dlužníci své dluhy platí řádně a včas, ale i to, zda prodlení se splněním závazku netrvá takovou dobu, aby mohlo dojít k promlčení práva obce. Pokud se taková práva promlčí, obec porušuje stěžejní povinnost při správě svého majetku, a to dbát o zachování a rozvoj majetku obce. Samozřejmě ani povinnost obce vymáhat dluhy a splnění závazků není bezbřehá. Při rozhodování o tom, zda obec bude dluh vymáhat či nikoli, je potřeba brát na zřetel také účelnost

vymáhání pohledávek. Pokud obec disponuje informacemi o nedobytnosti pohledávky, nebude zřejmě účelné, aby taková pohledávka byla obcí vymáhána, neboť pro obec to ve výsledku bude znamenat pouze neúčelně vynaložené náklady spojené s vymáháním takové pohledávky.

V případě nedobytnosti pohledávky nebo nevymahatelnosti splnění závazku, může obec přistoupit k prominutí dluhu nebo vzdání se práva obce na plnění. I zde by se měl úmysl prominout dluh nebo vzdát se práva posuzovat s ohledem na účelnost a hospodárnost. Prominutím dluhu se změní majetek obce ve výši odpovídající minimálně nominální hodnotě dluhu samotného, proto by měla obec rozhodnutí o prominutí dluhu zvážit právě s ohledem na účelnost, popř. i další náklady, které by byly spojeny s dalším vymáháním nebo spravováním pohledávky. Starosta obce však nemůže vždy svévolně rozhodnout o prominutí dluhu nebo vzdání se práv. V tomto případě je omezen hodnotou dluhu, kdy za předpokladu, že si obec nestanoví přísnější pravidla, může prominout dluh do výše 20.000,- Kč. Pokud by však starosta chtěl prominout dluh přesahující částku 20.000,- Kč nebo se za obec vzdát nějakého práva obce, musí být nejprve o tomto rozhodnuto zastupitelstvem obce. Tuto povinnost stanovuje ust. § 85 písm. b) zákona o obcích a takové limity by měly zabránit tomu, aby nedocházelo k bezdůvodnému a neúčelnému promíjení dluhů, které mohou pro obec znamenat podstatný příjem.

Závěrem lze tedy shrnout, že obec má sice povinnost vymáhat pohledávky vůči svým dlužníkům a za tímto účelem je povinna využít veškeré dostupné právní prostředky, čímž se liší od soukromoprávních subjektů. Na druhé straně je však obec oprávněna dluh prominout i vzdát se některého ze svých práv. V případě promíjení dluhu nebo vzdání se práva by však obec měla brát zřetel na své povinnosti při hospodaření se svým majetkem uvedené v ust. § 38 odst. 1 zákona o obcích, dle které je obec povinna dbát o zachování a rozvoj svého majetku. Jelikož dluhu od určité výše představují významný nebo podstatný příjem obce, zákon podmiňuje prominutí dluhu převyšujícího částku 20.000,- Kč rozhodnutím zastupitelstva obce. Stejně tak je tomu i v případě vzdání se práva. Při rozhodování o prominutí dluhu nebo vzdání se práva by však obec měla brát v úvahu veškeré důvody, které obec k takovému rozhodnutí vedou, jakož i následky, které mohou z takového rozhodnutí vyplynout, a to za současného zohlednění účelnosti a hospodárnosti takového rozhodnutí.

JUDr. David Řezníček, Ph.D., LL.M.

Mgr. Jana Židziková

[Řezníček & Co. s.r.o., advokátní kancelář](#)

U Černé věže 66/3
370 01 České Budějovice

Tel.: +420 386 323 247

Fax: +420 383 839 361

e-mail: recepce@reznicek.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Určení nadřízeného orgánu magistrátu vykonávajícího dozor nad usneseními, rozhodnutími nebo jinými opatřeními učiněnými městskými obvody nebo městskými částmi v samostatné působnosti](#)
- [NSS sjednotil judikaturu ve věci odvodu za porušení dotačních pravidel](#)
- [Obnovení způsobilosti účastníka zadávacího řízení na veřejnou zakázku v rozhodovací praxi správních a soudních orgánů](#)
- [Otázka uveřejňování skutečně uhrazené ceny ve vztahu k zákonu o registru smluv a zákonu o zadávání veřejných zakázek](#)
- [K právu jiných osob nahlížet do spisů ve smyslu § 65 odst. 1 in fine trestního řádu](#)
- [Rozhodování o regresním nároku ručitele v rozhodčím řízení](#)
- [Nařízení \(EU\) č. 2018/389 - nová pravidla pro poskytovatele platebních služeb](#)
- [Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky je veřejnou institucí](#)
- [Jistota v zadávacím řízení ve formě bankovní záruky a možnost její autorizované konverze](#)
- [Malý dopravní význam aneb které komunikace \(chodníky\) nepodléhají povinné zimní údržbě?](#)
- [K postupu orgánů během řízení dle § 31a odst. 3 ZOŠ](#)